

PREVEZE DENİZ SAVAŞI

GİRİŞ

Bundan 481 sene önce, 27 Eylül 1538 tarihinde Barbaros Hayreddin Paşa komutasındaki Osmanlı donanması ile, Andrea Doria komutasındaki Haçlı armadası arasında Preveze açıklarında büyük bir deniz savaşı olmuştu.

16. yüzyıl başlarından itibaren Osmanlı'nın Akdeniz'de varlık göstermeye başlaması, bölgede çıkarları bulunan Avrupa devletlerini rahatsız etmişti. Bunun üzerine Venedik, İspanya, Portekiz, Malta ve Papalık donanmalarından büyük bir Haçlı armadası oluşturularak ünlü amiral Andrea Doria bu filoya komutan olarak atandı. Bu armadanın tek bir görevi vardı: Onlara kök söktüren Barbaros Hayreddin Paşa'yı ve başında bulunduğu Osmanlı donanmasını bulup yok etmek..

Bu armada ile Osmanlılar arasında bazı sıcak temas ve çatışmalar olduysa da, kesin bir sonuca varılamadı. Haçlılar ne zaman Hayreddin Paşa'yı pusuya düşürmek isteseler, Allah'ın c.c yardımını ile Hayreddin Paşa onların planlarını bozmakta ve karşı saldırı ile onları hezimete uğrattı. Hayreddin Paşa ile bir türlü başedemeyen Haçlılar bu yüzden ona "sihirbaz" lakabını takmışlardı. Nitekim , Preveze savaşından bir yıl önce Avlonya (Arnavutluk) önlerinde Hayreddin Paşa yine onların tuzaklarını bozarak hezimete uğrattı. Bunun üzerine ertesi yıl daha güçlü bir donanma oluşturarak , intikam almak için Barbaros Hayreddin'i Akdeniz de aramaya başlamışlardı . Bu arada, Osmanlı donanması da kış geçirdiği Eğriboz adasından çıkıp Yunan Yarımadasının batısında bulunan Preveze limanına gelip demirlemişti.

Nihayet beklenen gün geldi ve 120 gemiden oluşan Haçlı Armadası , Preveze limanında demirlemiş bulunan 80 gemilik Osmanlı donanmasını buldu. Rüzgar olmadığı için Osmanlı gemileri yelken açıp limandan dışarı çıkamıyorlar , başka bir ifade ile , açık denizde savaşımadıkları için limanda kısırlanmış bulunuyorlardı .. Durum kritikdi . İşte, bundan sonrasını, Barbaros Hayreddin Paşa'nın bizzat yazdığı aşağıdaki hâtıratından okuyacağız.

Hâtıratın, Preveze deniz savaşına ait 16.ıncı faslı şöyle başlamaktadır :

ONALTINCI FASIL

PREVEZE SAVAŞINA DAİRDİR

Biz Eğriboz'da azıklanırdık, kâfirler ise İspanya, Papa, Venedik üçü birlik olmak üzere: -- Hayreddin Paşa'dan geçen sene bize ettiklerinin hesabını alırsız yahut cümlemiz serden geçeriz! diye mertlik dâvasına kalkıp, biz arzulayıp gelmekte imişler.

Ben ise Eğriboz'dan kalkıp Preveze'ye gelmiş idim (*Eğriboz , Yunan yarımadasının doğusundaki bir adadır. Preveze ise yarımadaının batısındaki bir liman kentidir*). Kâfir donanmasının biz aradığını haber alınca karakulak (*istihbarat teknesi*) çıkardım. Benim yürük (*hızlı*) bir işkanpavyem (*kürek ve yelkenle hareket eden süratli küçük tekne*) vardı. Onu karakulak olmak üzere yanımdan ayırmazdım. Çok yürük (*hızlı*) idi. Öyle ki, uçar kuşa hükmederdi. Dokuz oturak idi. Kerestesi sâfi incir ağacındandı. Reisi ise bir bahadır gazi dilâver yiğit idi.

Varıp kâfir donanmasından bir haber getirsin diye bunu gönderdim. İşkanpavye yola çıktığının üçüncü günü, kâfir donanmasının karakulağına rast gelmiş. Kâfir teknesi kaçmayı murad etmiş. Ol dahi yürüklüğüne güvenir idi. Amma, el elden üstündür demişler.

Kâfir karakulağı bizim işkanpavye önünden bir adım atmaya iktidarı olmamış, tutup almışlar. Bize getirdiler. İçinde yirmidört kâfiri var idi. Bunlardan haber sordum:

-- Ne var, ne yok, dedim.

Onlar da sır saklamayıp olduğu gibi söylediler.

-- Biz donanmadan ayrılalı bugün sekiz gündür. Barbaroşo'nun donanması Preveze'de diye bir haber geldi. Onun için bizi gönderdiler. Bakalım bu haber gerçek mi, diye geldik, tutulduk. Biz donanmayı filan yerde bırakmıştık. İki üç güne kadar buradadırlar. Hepsi yüz yirmi pâre yelkendir. Venedik, İspanyol, Papalık, üçü birlik olmak üzere seni ararlar. Artık gereğini sen bilirsin! dediler.

Bu haberi alınca Cenâb-ı Hakk'a:

-- Yârabbi sen nusret (*yardım*) ihsan eyle ümmet-i Muhammed'e, deyu duâ eyledim.

Reislerin endişesi

Üçüncü gün işkanpevyeye kâfirlerinin söyledikleri gibi yüz yirmi pâre yelken kâfir donanması Preveze'ye girip yattılar (*açıktta demirlediler*).

Gemileri kale altına çektim. Kaliteleri ve firkateleri yollu yolunca düzdüm. Amma, reislerden birkaçı o gün kale üzerine çıkıp kâfir donanmasını bakıp seyrederdiler. Bunların kalplerine bir endişe gelip aralarında konuştular:

-- Bu kâfirlerin cümlesi yüz yirmi pâre gemidir. Bizler seksen pâre gemiyiz. Mertlik dâvâsı edip geldiler. Bunlara karşı durmak zordur. Hayreddin Paşa ise: "**İmanı tamam olan, kâfirden korkmaz!**" der. Kendi tedbir etmez, tedbir edecek olanı da dinlemez. Evvelâ şu burnun ucuna birkaç pâre top çıkarıp orasını tahkim eylemek lâzım idi. Geceleyin kâfirler sandal ve firkatelerle (*yağlı, 80 kişilik hafif donanma harp gemisi*) gelirse bir yüz karalığı olmayaydı, dediler. Her yerde karakulak eksik olmaz derler. İçlerinden biri bunların söylediklerini bana yetiştirdi. O zaman divan eyleyip bütün reisleri topladım.

Reislere dediklerim

Hepsi gelip yollu yolunca oturup hal hatır sorulduktan sonra dedim ki:

-- Oğullar, gaziler ! Müşavere (*danışma*), Hz. Peygamberin sünnetidir. Ve akıl akıldan üstündür. Her kimim gönlünde, derya işlerine dair bir tedbir varsa, söylesin. Bazı karındaşlar (*kardeşler*) bizim hakkımızda: Paşa kendi tedbir eylemez ve tedbir edenin dahi sözünü dünlemez, demişler. Hâşâ, yolunda olan söze muhalefet etmem, isterse bir çocuk söylesin. Siz cümleniz (*hepiniz*) benim oğullarım ve karındaşlarımsınız. Ve lâkin bazı gazi kaptanlarımız demişler ki: Paşamız bu kâfir donanmasına ehemmiyet vermez, halbuki bunlar yüz yirmi pâre teknedir, bizler isem seksen pâre tekneyiz. İmdi bu kâfirlerden çekinmek gerekir.. Kaptanlarımız bu şekilde dedikodu edip, bir miktar yürekleri bulanmış.

İmdi (*şimdi*) oğullar ! Onların bu sözleri gerçektir, yalan değildir. Benim kâfirden endişem yoktur. Yüz yirmi pâre gemi değil, isterseler iki yüz pâre gemi olsunlar, benim Cenâb-ı Rabbül âlemîn'e sadâkatım gayet sağlamdır. **Yardım edici O'dur**, düşmanın çokluğuna bakmayalım. Beş vakit namazda yardım dileyelim.

Yine demişler ki: Şu burnun üzerine birkaç pâre top çıkarmak lâzımdı. Güzel bir tedbir.. Lâkin ben hakirin kısa aklına göre, ol burnun ucuna top çekmek düşmana zebunluk (*acizlik*)

alâmetidir. Zira deniz yolunca iki kavi (*güçlü*) korsan gemisi baş başa tiremola edip alabanda vururlarsa (*yanyana gelirse*), onların ikisi denktir, bir birlerinden pervâsı yoktur demektir.

Amma vakta ki, birinin başbaşa dönmeğe iktidarı (*gücü*) kalmayıp senterbarbadan (*geminin arkasından*) top atmağa başlarsa, gayri onun mağlupluğuna verilir. Onu artık, öteki çatıp alabilir. Elinden hiçbir şekilde kurtulmaz, meğer Hak izin vermeye.

İşte ol gazilerin, burun ucuna top çıkaralım, demesi buna benzer. İmdi ol gazilerin tedbirlerine göre, oraya top çıkardığımızda en evvelâ kâfirler: Gördünüz mü, Barbaroşo baskından korkuyor, diyecekler. Kâfirlere kalp kuvveti vermiş olacağız.

İşte benim bildiğim budur. Sizler dahi kalbinizde olanı söyleyin. Ben hak cevaptan kaçmam .

Her bir kıllarından birer çeşme oldu

Bu sözlerim üzerine hepsi:

-- Devletlü Paşa, Hak Teâlâ senin vücuduna âfiyet versin! Bizim cümlemizde bir söyleyecek cevap yoktur. Hep başımız sana bağlıdır. Bu hususta rey ve tedbir sen devletlü sultanımızdır. Hak Teâlâ yaptığım işleri, ezeli takdirine uygun eylesin. Bizlere yüz aklığın ihsan eyleyip, ümmet-i Muhammed'i düşman üzerine muzaffer kıla... Ol burun ucuna top çıkarmayı tedbir eden ve sen mücahid Paşamızı diline alan her kim ise, cümlesini cezalandırıp haklarından gel. Bizim bu işten haberimiz yoktur. Katarda deve bir öter. Bunu söyleyenler nizam ve intizamı bozacak iş işlemişlerdir. Haddini bilmeyene haddini bildirmek, öksüze kaftan giydirmek kadar sevaptır, dediler ..

Hakikaten onların haberi yoktu. Bu sözleri edenler beş altı reisdi. Bunlar da divan da idiler. Onları bildiğim halde:

-- İşte, bizim hakkımızda dedikodu edenler bunlar imiş!

deyip yüzlerine vurmadım. Kabahatlerin affedip güya ortaya söyler gibi söyledim. Amma onlar, yüzlerine söylemekten fazla utandılar. (*Göz yaşlarından dolayı*) her bir (*sakal*) kıllarından birer çeşme oldu. Reislere:

-- Oğullar ! Hak Teâlâ sizin cümlelerinden (*hepinizden*) râzı ola. Benim de sizden beklediğim bu idi. Lâkin bu gece inşâallah gemilerimizi hazırlayıp piko (*hazır*) durasınız. Seherde rüzgar içerden dönerse kalkıp düşmana mukabil oluruz. Allah Teâlâ yardım ihsan eyleye. Göreyim sizi, er gibi hareket edesiz. İnşâallah düşmanın halinde bir şey yoktur. Allah c.c ve erenler bizimle beraberdir. Kalbinizi sâfi tutasız, dedim.

Divan savulup reisler ve gaziler herkes, gemili gemisine gitti.

Açıklayıcı not : Hayreddin Paşa'nın donanması Preveze limanının içindeydi. Düşman donanması ise limanın dışına demirlemiş, yani çıkış yolunu kapatmıştı. Üstelik rüzgar denizden karaya (dışardan içeri doğru) estiği için Hayreddin Paşa'nın yelken açıp limandan çıkması da mümkün değildi. Yani bir anlamda limanda kıstırılmış, mahsur kalmış durumdaydılar.

Seherde gördüğüm rüya

O gece :

-- Allahım, İslâmı kâfirler üzerine kuvvetli kıl, İslâm'a nusret (*yardım*) ihsan eyle!

diye şabaha kadar tazarru ve niyaz eyledim. Seher vaktinde uyku ile uyanıklık arasında şunu gördüm:

Yattığımız (*demirlediğimiz*) limanın yalı kenarında sanki karada bir çok ufak serdin balığı çıkmış. Amma, ol ufacak serdin balıklarının içinde iki tane karnı yarık balık vardı. Bunları seyredip dururken, bir şahıs bir al ata binmiş dolu dizgin yanıma geldi, atın başını çekip durdu. Bir

peştamal dolusu ufacık balığı elime verip: Al bunu yâ Hayreddin ! Halife-i rûy-i zemin olan şevketlü Sultan Süleyman'a peşkeş (*armağan*) ver , dedi. Sonra çıkarıp elime bir rik'a (*bir yazı şekli*) vererek kaybıldı. Ben de rik'ayı açıp baktım. Gördüm ki, beyaz kağıt üzerine yeşil hat ile :

“ Nasrun minallâhi ve fethun karib ve beşşiri'l müminiye, ya Muhammed ! ”

deyu yazılmış (*Saff suresi, 13. üncü âyet-i kerimesinin anlamı : “ Allah'tan yardım ve yakın bir fetih. Müminleri (bunlarla) müjdele ”. Böylece Hayreddin Paşa muzaffer olacağıının müjdesini almış oluyordu*). Bunu okuyup yüzüme gözüme sürdüm.

-- Sana hamd ve şükürler olsun ya Rabbi !
diyerek uykudan uyandım.

Rüyayı kendim tâbir ettim:

-- İnşâallah ol ufacık balıklar kâfir donanmasının firkateleri ve sandallarındır. Erzak ve ganimetlerle İslâm askerinin tok doyum olacağına işaretler. Karnı yarık balıklar , ise kâfirlerin kadırgalarıdır. Gaib bilinmez amma, içinde olan kâfirleri firar etmiş olmalı. Padişah-ı âlem - penah hazretlerine peşkeş (*hediyeye*) ver dediği peştamal dolusu ufacık balık, inşâallah, yakında Boğdan'ın fethi haberi geleceğine işaretler. Çünkü şimdilerde padişah-ı âlem penah (*Kanuni Sultan Süleyman*) Boğdan üzerine gitmiştir. İçinde nusret âyetleri yazılı olan rik'a ise, inşâallah, Allah'ın yardımı, Peygamber'in mucizesi, enbiyaların himmeti ile düşmana mansur ve muzaffer olmamıza işaretler , diyerek hamd-ü senâlar ettim.

Baktım ki, nusret rüzgarı içerden dönmeye başladı (*Yani, rüzgar yön değiştirerek, karadan denize doğru esmeye başlıyor. Böylece gemilerin yelken açıp kıydan çıkmasına fırsat tanıyor*). O zaman:

--Bismillah, tevekkeltü alellah, niyet-i gazâ, kasdı kâfir !

diyerek mübârek bir saatte salpa eyleyip (*demir alıp*), bâdbanları döküp (*yelkenleri açıp*), pupa (*arkadan esen*) rüzgarla fecir vaktinde (*tan yeri açarırken*) seksen pâre gemi olmak üzere kâfir donanmasının üzerine hücum ettim.

Preveze savaşı

Kâfir donanmasının ise o gece üzerine bir pus çöktü ki, birbirlerini görmez oldular. Benim limandan çıkacağıımı ise hiç zannetmiyorlardı:

-- Barbaroşo bizden korktu, gayri limandan taşra (*dışarı*) çıkmaz , derlerdi. Zira kâfirler gelip oraya lenger-endâz olalı (*demir atalı*) üç gün olmuştu. Bizden bir hareket görmediklerinden böyle kanaat getirmişlerdi. Amma, düşman düşmanın halinden bilmez, demişler. Bizim yattığımız (*demirlediğimiz*) Preveze limanından öyle olur olmaz rüzgar ile çıkılmaz idi.

O sebepten çıkışı rüzgarın içerden eseceği bir mübârek saate tehir etmiş idim.

Seksen pârelik donanmayı üç bölük ettim.

Tenbih ettim ki :

-- Bizim gemi alayı kâfirin alayına karşı olsun. Bizim firkate alayı kâfirin firkate alayına, kalite alayı kâfirin kalite alayına mukabil olsun. (*Firkate : Hafif donanma harp gemisi. 80 savaştı taşır. Kalite: Ağır donanma harp gemisi. 220 savaştı taşır. Galyot da denir*).

Böylece taksim edip at başı beraber İslâm donanması kâfir donanmasının üzerine gitmekte olduk. Amma kâfirler karanlık pusun içinde, demir üzerinde kendi havalarında yatarlar idi. Biz ardımızdan sürüp oraya getiren nusret (*yardım*) rüzgarı, varıp kâfir donanmasının üzerindeki pusu da dağıttı.

Kâfirler gördüler ki İslâm donanması üzerlerine bindirip varır. O zaman kâfirlerin içinde bir ana baba günü, bir şaşkınlık, bir rubulya koptu ki, demek olmaz! Daha alaca karanlık olduğundan demirlerini kesip birbirlerinin üzerine düşüp, kâfir donanması ile müslüman donanması karmakarışık oldular.

Otuz altı pâre geminin önünde olarak, forsa sancaklarını dikip foralabanda arslanlar gibi yollu yolunca ateşlerimizi saçarak cenge giriştik. Kalite alayımız kâfirlerin kalitelerini allak bullak edip kimini alıp, kimini batırmakta, kimisini ise kâfirler bırakıp kaçmakta idiler. Firkate alayı dahi, kâfir firkatelerinin kimini alıp, kimini baştan kara edip, kimini dahi koğup gitmekte idiler.

Elhâsıl kâfir donanması münhezim olup (*hezimete uğrayıp*), asâkir-i İslâm mansur ve muzaffer oldu. Kâfir gemilerinden sekiz tanesi kuru tekne olarak on beş tanesi alındı, yedisi batırıldı. Kâfir kalitelerinden yedisi cenk ederek, ikisi içindekilerin bırakıp kaçmasıyla dokuz kalite alındı. Kafir firkatelerinden on iki pâre firkate alındı. Netice-i kelâm, kâfirlerin yüz yirmi pâre donanmay-ı menhuselerinden (*uğursuz donanmalarından*) otuz altı adet tekne alındı, kalanı firar edip gittiler. Firkateler ve sandallar deryanın yüzünden kâfirleri devşirdiler, kimisi de boğulup cehenneme gitti. İkbini yüzyetmişbeş kâfir esir alındı.

Büyük ziyafet verdim

Aktarmaları (*düşmandan alınan gemileri*) getirip limana koyduk , sonra kendimizi de selâmetle tekrar limana girip yattık (*demirledik*). Sakatlarımızı onardık. Zira biz de salkım saçak olup, iler tutar yerimiz kalmamıştı.

Şehit olan gazilerin kimini deryaya kimini ise Preveze'ye defn ettik. Seksen pâre gemideki gazi askerlerden dört yüz şehit, sekiz yüz yaralı vardı. Mecruhların yarasını hoşca sardık. Bu büyük gazânın şükürü için yüzümü secdeye koyup hamd-ü senâlar eyledim. Sabah olunca kaptanlara ve gazilere büyük ziyafet verdim. Yeyip içip şenlik şâdımanklık ettiler.

Bizler bu sürur ve sevinç içinde iken Boğdan'ın fethi müjdesiyle Kapıcıbaşı (*günümüzdeki Cumhurbaşkanlığı Genel sekreterine eşdeğer*) geldi. Kapıcıbaşayı ihtiyaçtan berî kılıp başını göğşe erdirdim. Kaptanlara ve Kapıcıbaşuya gördüğüm rüyayı ve nasıl aynen çıktığını anlatım. Şevketlü Sultan Süleyman Han (*Kanuni*), Kapıcıbaşı ile gönderdiği hatt-ı hümayunda buyurmuş ki :

“ Sensin ki lalam Hayreddin Paşa ,

Derya gazân mübârek olsun . Kış mevsimi yakındır. Gayri ayak ayak Âsitane'ye gelmeye acele edesin . Burada refah ve istirahat edesin “.

(*Lala: Tecrübeli devlet adamları hakkında sevgi ve saygı belirten bir deyim , Âsitâne : Başşehir İstanbul*)

Üçüncü gün Kapıcıbaşayı geri gönderdim. Cengin ahvalini ve sair haberleri yazıp eline verdim. Padişah hazretlerine bildirdim. Kendim ise Preveze limanında yirmi gün daha durup , kâfirden aldığım aktarmaları (*gemileri*) donattım. Onlarla beraber yüz pâre tekne olduk ..

Kâfir Ceneral'in dedikleri

(*Savaştan birkaç gün sonra esir alınan başka bir tekne kaptanının söylediklerinden*) :

Kayığın reisi laftan anlar bir kâfir idi. Kâfir donanması Ceneralinin (*Haçlı donanmasının ünlü amirali Andrea Doria*) ahvalini bize nakl etti. Kaçıp kurtulduktan sonra kaptanları yanına çağırılmış ve: -- Bu hristiyan düşmanı (!) sihirbaz Barbaroşo için mertlik dâvası edip çıktık. Amma yine evvelki gibi sihirbazlık edip bizim yattığımız yere pus yağdırdı. Haberimiz yok iken gelip bizi demir üzerinde bastırdı, bu kadar yüz karalığı eyledi. Neyse ki kaçarak elinden güç bela

kurtulduk. Asla bir halt etmeye kâdir olamadık. Şimdi Krallarımızla ne yüzle buluşsak gerek. Gelindi (*haydi gelin*) hiç olmazsa varalım, İnebahtı'yı alalım.. , demiş

Bunu duyunca sabahleyin oradan kalkıp :

-- Neredesin İnebahtı!

diyerek yola çıktık .

Kaçanı koğma zarar edersin

Biz böyle gelirken, kâfir donanmasının karakulak kayıkları haber almışlar. Alelacele varıp menhus Ceneral'e söylemişler.

-- Barbaroşo evvel seksen pâre tekne idi. Şimdi yüz pâre yelken olmak üzere bu tarafa doğru gelmektedir.

Haberi alan kâfirlerin aklı başından gidip, oradan hemen kalkıp soluğu körfezde aldılar.

Birkaç gün sonra onların olduğu yere geldik.

-- Venedik donanması buradan gideli üç gün oldu, dediler.

Önce ardlarından gitmeyi murad ettimse de sonra:

-- Koyundu (*Bırak, vazgeç*)! Kaçanı koğma zarar edersin, demişlerdir. Elhamdülillah, bu kadar yüz aklı oldu. Onların firar etmesi de, yine Allah Teâlâ hazretlerinin lütf-u keremindedir. Çok şükür, meydan yine İslam'da kaldı, diye düşünüp, hamd-ü senâlar ederek vazgeçtim.

Zaten kış mevsimi dahi yakın olmakla, dönüş eyledim. Selâmet ve ganimetle Âsitâne'ye geldik. Şenlik şâdımank ederek, dostları şâd, düşmanları berbâd eyledik.

Varıp şevketlü Hünkâr'a buluştum.

-- Hoş geldin mücahid lalam, gazân mübârek olsun, dedi, hil'at giydirdi.

İhtişam ve debdebe ile konağıma gittim. Tersane-i Âmire'nin (*Osmanlı Devlet Tersanesi*) nizam ve intizamına bakıp, kendim taat-ü ibadetimde oldum. O kışı refah ve rahat içinde, kendi hânemde haremimde geçirdim.

Bahar günleri yetişip sefer zamanları geldikte, seksen pâre gemi yağlayıp hazır eyledim. Her levazımatlarını gereği gibi düzüp, mübârek bir saatte yine Akdeniz'e çıktım ...

Preveze zaferinden sonra Avrupalılar Akdenizdeki hakimiyetlerini kaybetmişler , böylece Osmanlı'nın karalardan sonra denizlerdeki hakimiyeti de perçinlenmiş ve artık bundan sonra Akdeniz uzun yıllar boyunca adeta bir “ Türk gölü” haline gelmiştir. Preveze zaferinin önemi bundandır.

KAYNAK : “ Barbaros Hayreddin Paşa'nın Hatıraları “ , Tercüman 1001 Temel Eser , tercüme edip sadeleştirerek baskıya hazırlayan : Ertuğrul Düzdağ .

Eserin aslı Osmanlıca olarak “ Gazavât-ı Hayreddin Paşa” ismiyle İstanbul Üniversitesi Kütüphanesinde bulunmaktadır. Eser, büyük denizcinin zamanında ve yanında bulunan

reislerden Seyyid Murâdi tarafından kaleme alınmıştır. Kanuni Sultan Süleyman , Hayreddin Paşa'dan yaptığı gazâlara ait bir (Gazavatnâme) hazırlamasını isteyince , Hayreddin Paşa :

“ Bu yüce fermana can baş üstüne deyip, Seyyid Murâdi'yi çağırttım.

Seyyid Murâdi , emrimdeki reislerden Durak Reis'in baştardasında gazalara iştirak eden bir deniz yiğidi idi. Gazalarımızı nazımla destan edip söylerdi . Yazdıkları hoş şeyler olup gâziler ezber eder, okurlardı. Murâdiye dedim ki :

--Baka Murâdi ! Bizler için artık dünyada işitilmedik nesne kalmamıştır. Hemen arzumuz, bu fâni âlemde bir eser bırakıp ahfâdımızın hayır duâsına vesile kılmaktır . Nitekim denilmiş ki :

Er odur ki, dünyada koya bir eser

Estersiz kimsenin yerinde yeller eser

Benim dediklerimi nesirle ve nazımla yaz. Bu dünyada gazâlarımızdan sonra bir de kitap koyup gidelim “

diyerek, bu gazavatnâme'nin nasıl meydana getirildiğini bizzat kendisi anlatmaktadır.

Rûhu şâd, مکانı cennet olsun. Âmin.. Türbesi, İstanbul Beşiktaş sahilindedir.

NOT :

Hayreddin Paşa'nın hâtıratından alınacak birçok hayat dersi olduğu kanaatindeyim. Ancak naçizâne düşünceme göre, en başta alınması gereken dersin Allah Teâlâ'nın müminlere olan yardımı ve onları zor durumlardan kurtarıp feraha erdirmesidir. Amma, bu yardımın şartı vardır. Hâtıratı okuyunca görülecektir ki , Osmanlı “**ilây-ı kelimetullah**”ı (= Allah'ın dinini yüceltmeyi) hedef edindiği için Cenâb-ı Hak'ın yardımına mazhar olmuştur. Çünkü Hak Teâlâ : “ **Elbette Allah, kendine yardım edene mutlaka yardım eder** “ (*Hac suresi, ayet 40*)

buyurmaktadır. Cenâb-ı Hak yardımını kimlere vaad ettiğini bir sonraki ayette şöyle açıklamaktadır : “ **Onlar ki, kendilerine yeryüzünde imkan verdiğimizde, namazı hakkıyla kılarlar , zekatı verirler, iyiliği emreder, kötülükten sakındırırlar** “ (*Hac ,41*)

Sadece burada değil, Kur'ân-ı Kerîm'de daha birçok ayette Allah Teâlâ müminlere yardım edeceğini beyan buyurmaktadır. Misal :

“Ey iman edenler ! Eğer Allah'a yardım ederseniz, O da size yardım eder ve ayaklarınızı sabit kılar .“ (*Muhammed suresi, ayet 7*)

Allah-u Teâlâ “**âlemlerden gani**” olduğuna göre O'na nasıl yardım edilecektir ?

Müfessirlerin tümü bu ifade ile kastedilenin , Allah'ın dinine yardım olarak açıklamışlardır. İşte, Osmanlı da kendine “**ilây-ı kelimetullah**”ı (= Allah'ın dinini yüceltmeyi) gaye edindiği için Cenâb-ı Hak'ın yardımına mazhar olmuştur.

Bütün bu âyet-i kerimelerden ve ayrıca birçok hadis-i şerif'ten ortaya çıkan gerçek şudur ki, Allah'ın c.c yardımına mazhar olmak isteyen kişi (veya millet) Kur'ân ve Sünnet'e sınıksız yapışmalı ve fisebilillah İslâm'a hizmeti kendine ana gaye edinmelidir. İşte o zaman bütün zorluklar aşılacak , “geçilemez” denilen bütün engeller geçilecektir.

Milletimize birçok tuzaklar kurulduğu, ülkemizin bir ateş çemberi ile kuşatılmak istendiği bugünlerde, bu düsturun hiç unutulmaması gerektiği kanaatindeyim .